

ปัจจัยการปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์ในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและการติดตาม
หลังปล่อยตัวเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนของประเทศไทย
Operational Factors of Social Worker in Pre-release Preparation and Post-Release
and Follow-up for Children and Youth in Juvenile Detention Centers in Thailand

คุณิตา กัลยาดี^{1*}, พเยาว์ ศรีแสงทอง² และพงษ์ภักดิ์ มงคลสินธุ์³

Kunita Kallayadee^{1*}, Phayao Srisengthong² and Phongkrit Mongkhonsin³

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

²อาจารย์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

³อดีตอาจารย์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

¹Master Student Faculty of Social Administration Thammasat University

²Lecturer from the Faculty of Social Administration Thammasat University

³Former Lecturer Faculty Member Faculty of Social Administration Thammasat University

*Corresponding Author Email: Noeyyerb@gmail.com

Received: 15 July 2025

Revised: 29 July 2025

Accepted: 30 July 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาปัจจัยการปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและการติดตามหลังปล่อยตัวเด็กและเยาวชน และ 2. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานของนักสังคมสงเคราะห์ในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและการติดตามหลังปล่อยตัวเด็กและเยาวชน เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ มีเครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยมีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 86 คน แล้วนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยการปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและการติดตามหลังปล่อยตัวเด็กและเยาวชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.29$, S.D. = 0.62) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ 1.1) ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.60) แสดงให้เห็นว่าสภาพแวดล้อมในการทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานส่งเสริมความร่วมมือและบรรยากาศที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน 1.2) ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา ($\bar{x} = 4.31$, S.D. = 0.74) สะท้อนถึงความสัมพันธ์ที่ดีและการมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างนักสังคมสงเคราะห์กับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง 1.3) ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ ($\bar{x} = 4.29$, S.D. = 0.58) ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักสังคมสงเคราะห์ตระหนักในหน้าที่ และดำเนินงานด้วยความรับผิดชอบต่อเด็กและเยาวชนในกระบวนการ 1.4) ปัจจัยด้านความสำเร็จในการทำงาน ($\bar{x} = 4.23$, S.D. = 0.56) บ่งชี้ว่านักสังคมสงเคราะห์ประเมินตนเองว่าการทำงานบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด 1.5) ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ($\bar{x} = 4.22$, S.D. = 0.63) และ 2) ปัจจัยการปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์

เตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและการติดตามหลังปล่อยเด็กและเยาวชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.01$, S.D. = 0.58) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ 2.1) ระดับกลุ่มเป้าหมายได้รับประโยชน์จากนโยบาย ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.57) สะท้อนว่านโยบายที่เกี่ยวข้องสามารถส่งต่อผลลัพธ์ที่ชัดเจนต่อเด็กและเยาวชนในกระบวนการ 2.2) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้อง ($\bar{x} = 4.02$, S.D. = 0.54) แสดงให้เห็นว่านักสังคมสงเคราะห์ที่มีบทบาทในการส่งเสริมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเยาวชนและครอบครัว 2.3) นโยบายสามารถนำไปปฏิบัติได้ ($\bar{x} = 3.98$, S.D. = 0.57) บ่งชี้ถึงความเหมาะสมและความชัดเจนของนโยบายที่เอื้อต่อการดำเนินการในทางปฏิบัติ และ 2.4) ความต่อเนื่องของกิจกรรม ($\bar{x} = 3.83$, S.D. = 0.64) แสดงถึงข้อจำกัดในการติดตามหรือขาดการเชื่อมต่อกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอหลังปล่อยตัวเยาวชน

สำคัญ: การปฏิบัติงาน, นักสังคมสงเคราะห์, เด็กและเยาวชน

Abstract

This research consists purposes were 1. to study the operational factors of social workers in preparing juveniles for release and in conducting post-release follow-up and 2. to study the performance outcomes of social workers in preparing juveniles for release and in conducting post-release follow-up. This study employed a quantitative research design. The research instrument was a questionnaire. The sample consisted of 86 respondents. Data collected from the questionnaires were analyzed using descriptive statistics, including percentage, mean, and standard deviation. The results of the study revealed the following 1) Operational factors of social workers in preparing juveniles for release and conducting post-release follow-up were, overall, at a high level ($\bar{x} = 4.29$, S.D. = 0.62). When considered by aspect, ranked from highest to lowest mean score, the results were as follows 1.1) Relationship with colleagues ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.60) indicating that the working environment fosters cooperation and a positive atmosphere conducive to effective performance 1.2) Relationship with subordinates ($\bar{x} = 4.31$, S.D. = 0.74) reflecting positive interactions and good relationships between social workers and related personnel 1.3) Responsibility ($\bar{x} = 4.29$, S.D. = 0.58) showing that social workers are aware of their duties and act with responsibility toward juveniles throughout the process 1.4) Work achievement ($\bar{x} = 4.23$, S.D. = 0.56) suggesting that social workers perceive their work as meeting established goals 1.5) Relationship with supervisors ($\bar{x} = 4.22$, S.D. = 0.63) and 2) Performance outcomes of social workers in preparing juveniles for release and conducting post-release follow-up were, overall, at a high level ($\bar{x} = 4.01$, S.D. = 0.58). When considered by aspect, ranked from highest to lowest mean score, the results were as follows: 2.1) The extent to which the target group benefits from policies ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.57) reflecting that relevant policies have delivered tangible outcomes for juveniles in the process 2.2) Behavioral changes among

stakeholders ($\bar{x} = 4.02$, S.D. = 0.54) indicating that social workers play a role in promoting behavioral adjustments among juveniles and their families 2.3) Feasibility of policy implementation ($\bar{x} = 3.98$, S.D. = 0.57) suggesting that the policies are suitable and sufficiently clear to be implemented in practice and 2.4) Continuity of activities ($\bar{x} = 3.83$, S.D. = 0.64) reflecting limitations in follow-up or a lack of consistent connection between activities after juveniles are released.

Keywords: Operational, Social Worker, Juvenile

บทนำ

การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในประเทศไทย เป็นปัญหาสำคัญที่ทุกภาคส่วนต้องให้ความสนใจ และดำเนินการแก้ไข ฟื้นฟู บำบัด เด็ก และเยาวชนที่กระทำผิดที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา และอยู่ในการควบคุม ดูแลของสถานพินิจ และคุ้มครองเด็ก และเยาวชน โดยเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดจะได้รับการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู ให้การศึกษา การฝึกวิชาชีพ ป้องกัน พัฒนา สงเคราะห์ และติดตามประเมินผล เพื่อให้สามารถกลับไปดำเนินชีวิตโดยปกติได้ จะเห็นได้ว่า เด็ก และเยาวชนที่กระทำความผิด กฎหมาย สาเหตุส่วนใหญ่มาจากปัญหาทั่วไปขั้นพื้นฐาน เช่น ปัญหาครอบครัวแตกแยก พ่อแม่หย่าร้าง พฤติกรรมพ่อแม่ที่ไม่ดีต่อลูก ได้แก่ พฤติกรรมติดยาเสพติด ติดสุราเป็นอาชญา การทะเลาะเบาะแว้ง และกระทำความรุนแรงเป็นประจำ ทำให้เด็ก และเยาวชน เกิดพฤติกรรมเลียนแบบ มีพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง อันเป็นที่มาของพฤติกรรมกระทำความผิดของเด็ก และเยาวชนเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ โลกปัจจุบัน มีการพัฒนาทางเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด และไร้ขอบเขต ไร้พรมแดน เด็ก และเยาวชนสามารถเข้าถึงสื่อต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น ทำให้อาจถูก เต็มเต๋งบ้ายสัโดยสัอต่าง ๆ ผ่านทางเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น วิตโอ ภาพเคลื่อนไหว เพลง รวมถึงเกมต่าง ๆ ซึ่งสื่อเหล่านี้เป็น เสมือนดาบสองคมที่มีทั้งข้อดี และข้อเสีย โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาจากข่าวสารบ้านเมืองในทีวีแต่ละช่อง แต่ละวัน จะต้องมีการ กระทำความผิดของเด็ก และเยาวชนอยู่บ่อยครั้ง ส่วนใหญ่ก็เป็นความผิดร้ายแรงซึ่งไม่คิดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำของเด็กและ เยาวชน (ยุทธชัย ดั่งสวัสดิ์, 2566, น.126) อย่างไรก็ตาม ปัญหาการกระทำความผิดของเด็ก และเยาวชนในปัจจุบัน 2568 มีความ ทวีความรุนแรง และมีสาเหตุที่ความซับซ้อนมากขึ้น โดยเฉพาะการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ดังจะเห็นได้จากสถิติ จำนวน และร้อยละที่เด็ก และเยาวชนถูกจับกุมส่งสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ จำแนกตามฐานความผิด พ.ศ. 2565 – 2567 พบว่า ส่วน ใหญ่เด็ก และเยาวชนจะกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมากที่สุด ในปี 2565 จำนวน 4,885 คดี และต่อมาได้ลดลงอย่าง ชัดเจนในปี 2566 จำนวน 3,129 คดี รองลงมา คือ ความผิดอื่น ๆ ในปี 2567 มีจำนวนคดี 41 คดี และน้อยที่สุด คือ ความผิด เกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียง และการปกครอง ในปี 2566 จำนวน 302 คดี (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กรมพินิจและ คุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2567)

เด็ก และเยาวชนเมื่อกระทำผิด จะเข้าสู่ขั้นตอนการดำเนินทางกฎหมาย ในช่วงระยะเวลานี้นับเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของชีวิต เด็กและเยาวชน กล่าวคือ เด็กและเยาวชนอยู่ในระหว่างรอการพิจารณาคดีซึ่งภายหลังศาลมีคำพิพากษาเด็ก และเยาวชน บางรายอาจจะได้รับการปล่อยตัว และกลับไปอยู่กับครอบครัว หรืออาจปล่อยตัวแบบมีเงื่อนไขการคุมประพฤติ หรืออาจจะเข้ารับ การฝึกอบรมตามระยะเวลาที่ศาลกำหนดเด็ก และเยาวชนกลุ่มนี้จึงจำเป็นต้องได้รับข้อมูลเหล่านี้ล่วงหน้าว่าศาลจะมีแนวทางใน

การพิจารณาอย่างไร เพื่อเป็นการเตรียมใจให้สามารถยอมรับได้กับผลการตัดสินของศาลที่จะเกิดขึ้น ในขณะเดียวกันครอบครัว บิดามารดา และผู้ปกครองก็ต้องร่วมรับทราบเช่นกันว่าศาลจะพิจารณาออกมาในรูปแบบใด เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม เตรียมใจให้กับบิดามารดา และผู้ปกครองด้วย และกำหนดวิธีการปฏิบัติภายหลังที่ศาลมีคำพิพากษากับบุตรหลานของตนเองอย่าง เหมาะสม เป็นการส่งเสริม และให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมก่อนพิจารณาคดี ทำให้เด็กและเยาวชน และผู้ปกครองรู้ ขั้นตอนกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็ก และเยาวชน ตลอดจน เป็นการส่งเสริมการป้องกันการกระทำผิดซ้ำรวมถึงเด็ก เยาวชน และผู้ปกครองมีความจำเป็นต้องทราบถึงแหล่งทรัพยากรที่จะสามารถนำไปขอรับบริการจากหน่วยงานภาครัฐได้ (พนัส ศรีไชยบาล , 2562) หลังจากนั้นเด็ก และเยาวชนที่กระทำความผิด ถูกส่งตัว และอยู่ในความควบคุมดูแลของสถานพินิจฯ เด็กและเยาวชนใน ที่นี้หมายถึง เด็ก และเยาวชนที่มีอายุไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์ ประกอบด้วย เด็ก และเยาวชนผู้กระทำความผิดรายใหม่ที่ถูกจับกุมเป็นครั้งแรก และผู้กระทำความผิดซ้ำ หรือหมายความว่าผู้ที่ถูกส่งตัวมายังสถานพินิจฯ มากกว่า 1 ครั้ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคำพิพากษาหรือคำสั่งใน คดีอาญาของศาลเยาวชนและครอบครัวให้ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปอยู่ในความดูแลของสถานพินิจฯ สถานพินิจ และคุ้มครองเด็ก และเยาวชนทั่วประเทศ มีภารกิจในการดูแล และให้การบำบัดฟื้นฟูเบื้องต้นแก่เด็ก และเยาวชนที่อยู่ในระหว่างรอการพิจารณาคดี เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้จำเป็นต้องได้รับการเอาใจใส่ดูแลให้กำลังใจ และให้การบำบัด แก้ไข ฟื้นฟูเบื้องต้น ด้วยกระบวนการที่รอบด้าน และครอบคลุม เพื่อให้เด็ก และเยาวชนกลับคืนสู่สังคมมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งขั้นตอนในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยจะ เกิดขึ้นหลังจากเด็กและเยาวชนได้รับการตัดสินจากศาลภายใน 60 วัน กระบวนการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจฯ มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนา ปรับเปลี่ยน และฟื้นฟูพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงก่อนปล่อยและหลังปล่อยตัว ซึ่งเป็นช่วงเปลี่ยนผ่านที่เปราะบางและต้องการการดูแลอย่างต่อเนื่องนัก สังคมสงเคราะห์ต้องทำหน้าที่ทั้งในเชิงวิชาชีพและเชิงจิตวิทยา ไม่เพียงแต่ดำเนินการด้านประเมินสภาพปัญหา ให้คำปรึกษา และ ประสานงานกับครอบครัวหรือชุมชนเท่านั้น แต่ยังต้องพัฒนาแผนช่วยเหลือรายบุคคล (Individualized Treatment Plan) ที่สอดคล้องกับพื้นฐานชีวิตความต้องการ และศักยภาพของผู้รับบริการแต่ละคน ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตภายหลังปล่อยตัวเด็กและ เยาวชนไม่ได้สอดคล้องต่อเป้าหมายในการดำเนินชีวิต ทำให้เด็กและเยาวชนหวนกลับมากระทำความผิดซ้ำ ในขณะที่ พระราชบัญญัติบริหารการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูเด็ก และเยาวชนที่กระทำความ ผิด พ.ศ. 2561 หมวด 7 ได้กำหนดให้ศูนย์ฝึกอบรม และ สถานพินิจฯ จัดให้มีแนวทางการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย โดยเริ่มเตรียมการตั้งแต่ได้รับตัวเด็ก และเยาวชนไว้ในสถานควบคุม เพื่อให้มีกระบวนการในการส่งเสริม และช่วยเหลือเด็ก และเยาวชนได้อย่างถูกวิธี และเหมาะสม เพื่อให้เด็กและเยาวชนแต่ละคน กลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข

สถานพินิจฯต้องมีแผน มีการจัดเตรียม และดำเนินงานในประเด็นนี้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เด็กและเยาวชนที่ปล่อยตัว พร้อมที่จะออกไปเผชิญชีวิตในสังคมภายนอก และดำเนินชีวิตได้อย่างราบรื่น โดยไม่หวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีกอีกทั้งยังเป็น ขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็ก และเยาวชนที่เป็นแนวทางในการปฏิบัติตนเกี่ยวกับสถานพินิจฯ เรื่องกฎระเบียบ งาน บริการ และบริการสังคมสงเคราะห์ ตลอดจนทราบแหล่งทรัพยากรที่จะขอรับบริการ โดยให้ตำแหน่งนักสังคมสงเคราะห์เป็นผู้ ประเมินกิจกรรมการให้ความช่วยเหลือทางด้านอาชีพ วิชาชีพ การศึกษา รวมถึงการสงเคราะห์เด็ก เยาวชน และครอบครัวใน เบื้องต้น เช่น กรณีการรายงานตัวหรือการเข้าร่วมกิจกรรมของเด็ก และเยาวชนที่ผ่านการประชุมกลุ่มครอบครัว และชุมชน เน้น การสร้างสายใยระหว่างครอบครัว ได้แก่ การทำกิจกรรมกลุ่มครอบครัวสัมพันธ์ กิจกรรมครอบครัวสำหรับครอบครัวเด็กและเยาวชน

มีปัญหา กิจกรรมเตรียมความพร้อมก่อนการพิจารณาคดี รวมถึงตอบข้อซักถามของผู้ปกครอง นอกจากนี้ นักสังคมสงเคราะห์ยังทำการประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมปฐมวัยเด็ก เยาวชน และผู้ปกครอง และสรุปผลการจัดกิจกรรมเสนอต่อผู้อำนวยการสถานพินิจฯ เพื่อให้พนักงานคุมประพฤติรายงานศาลต่อไป (สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2565, น.1)

ดังนั้น จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงตระหนัก และสนใจที่จะศึกษาปัจจัยในการปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์ และผลการดำเนินงานของนักสังคมสงเคราะห์ในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย และการติดตามหลังปล่อยตัวเด็กและเยาวชนในสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ เนื่องจากมีบทบาทสำคัญในการฟื้นฟูและป้องกันการกระทำผิดซ้ำ นักสังคมสงเคราะห์ต้องทำหน้าที่อย่างครอบคลุม ทั้งในเชิงวิชาชีพและการประสานงานร่วมกับเครือข่าย เพื่อพัฒนาแผนช่วยเหลือที่เหมาะสมรายบุคคล ดังนั้น การทำวิจัยในประเด็นนี้จึงมีความจำเป็นเพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแนวทางดังกล่าว วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการฟื้นฟู และเสนอแนวทางพัฒนาระบบให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เด็กและเยาวชนสามารถกลับคืนสู่สังคมได้อย่างมั่นคง และเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยสามารถนำข้อมูลดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางกำหนดผลลัพธ์สู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถไปปรับใช้ทั้งในเชิงปฏิบัติการ และเชิงนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยการปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและการติดตามหลังปล่อยตัวเด็กและเยาวชน
2. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานของนักสังคมสงเคราะห์ในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและการติดตามหลังปล่อยตัวเด็กและเยาวชน

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็ก

แนวคิดพื้นฐานที่มีความเกี่ยวข้องในการกำหนดแนวทางวิธีการปฏิบัติต่อเด็ก และเยาวชนที่กระทำความผิดแนวคิดหนึ่งที่สำคัญคือ แนวคิดสำนักปฏิฐานนิยม (Positive School of Criminology) สำนักนี้ นำโดย ซีซาร์ ลอมโบรโซ (Cesare Lombroso) ราฟาเอล กาโรฟาโล (Raffaello Garofalo) และเอนริโก เฟร์รี (Enrico Ferri) ได้เสนอแนวคิด โดยใช้หลักวิทยาศาสตร์ ในการวิเคราะห์สาเหตุในการกระทำผิดและการบังคับใช้กฎหมายว่า กฎหมายต้องคำนึงถึงสาเหตุและ พื้นเพดั้งเดิมของผู้กระทำผิด เพราะการที่คนจะกระทำผิดได้นั้น เกิดจากการที่เค้าถูกกดดันและบีบคั้น ด้านร่างกาย จิตใจและสภาพสังคม เช่น เกิดจากการบกพร่องทางพันธุกรรมหรือกายภาพ หรือเกิด ความยากจนหรือหมดโอกาสทางสังคม เกิดจากความกดดันทางจิตใจซึ่งทำให้เค้าไม่มีโอกาสใช้เหตุผล พิจารณาถึงผลดีและผลเสียก่อนการกระทำผิด โดยสำนักปฏิฐานนิยมคัดค้านการลงโทษให้เหมาะสมกับอาชญากรรมเพื่อก่อให้เกิดการยับยั้งตามกฎหมายและความคิดเรื่องเจตจำนงอิสระ โดยใช้หลักเรื่องการกระทำเป็นสิ่งที่บุคคลหลีกเลี่ยงไม่ได้ (ศศิกานต์ พุ่มแก้ว, 2565, น.47)

2. แนวคิด ทฤษฎีทางด้านอาชีววิทยาที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

ทฤษฎีแรงกดดัน (Strain Theory) Merton, R. K. (1938) แรงกดดันที่เกิดจากความไม่สามารถบรรลุเป้าหมายทางสังคม เช่น ความสำเร็จทางเศรษฐกิจผ่านวิธีการที่ถูกต้องตามกฎหมาย อาจผลักดันให้เด็กและเยาวชนเลือกใช้วิธีการที่ผิดกฎหมายเพื่อบรรลุเป้าหมายเหล่านั้น สังคมมักกำหนดเป้าหมายร่วมทางวัฒนธรรม เช่น ความร่ำรวย ความสำเร็จทางอาชีพ หรือการมีสถานะที่มั่นคง และในขณะเดียวกันก็ระบุวิธีการที่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น การศึกษา การทำงานสุจริต เพื่อให้บุคคลดำเนินการตาม แต่เมื่อบุคคล โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ด้อยโอกาส เช่น เด็กและเยาวชนในสภาพแวดล้อมที่เปราะบาง ไม่สามารถเข้าถึงช่องทางที่ถูกต้องเหล่านี้ได้ พวกเขาอาจเผชิญกับแรงกดดันหรือความตึงเครียด (Strain) ซึ่งอาจนำไปสู่การเลือกใช่วิธีทางเบี่ยงเบนหรือผิดกฎหมายเพื่อบรรลุเป้าหมายเหล่านั้น (Merton, R. K. ,1938, น.672-682)

3. การปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนประเทศไทย

งานสังคมสงเคราะห์ในระบบงานยุติธรรมภายใต้หน่วยงานสังกัดกระทรวงยุติธรรม ทั้งที่มีการกำหนดตำแหน่งนักสังคมสงเคราะห์ไว้ในหน่วยงาน (เช่น กรมราชทัณฑ์ และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน) งานสังคมสงเคราะห์ในระบบงานยุติธรรม ถูกกำหนดให้เป็นส่วนงานหนึ่งในการขับเคลื่อนเพื่อให้มีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของกระทรวงยุติธรรม ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) อันเป็นยุทธศาสตร์ที่จัดทำขึ้นภายใต้กรอบแนวคิดตามแนวนโยบายสาธารณะ เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 วาระปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี การสร้างความปรองดองสมานฉันท์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 และนโยบาย Thailand 4.0 โดยกำหนดเป็นยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรม ระยะ 20 ปี ทั้งสิ้น 6 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความปลอดภัยและความสุขในสังคม ยุทธศาสตร์ที่ 3 การอำนวยความสะดวกยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ยุทธศาสตร์ที่ 5 การป้องกันและการปราบปรามอาชญากรรม ด้านความมั่นคง และยุทธศาสตร์ที่ 6 การเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ตามที่มีการกำหนดไว้ตามแผนยุทธศาสตร์ฯ พบว่า ส่วนงานสังคมสงเคราะห์ และส่วนงานที่มีการปฏิบัติหน้าที่หรือมีบทบาทเช่นเดียวกับงานสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม มีเนื้องานที่ต้องดำเนินการทั้งในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ระดับบุคคล (Social casework) การปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ระดับชุมชน (Community Social Work) และการปฏิบัติงานงานสังคมสงเคราะห์ในระดับนโยบาย (Social Policy)

4. แนวคิดเกี่ยวกับความสำเร็จการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย และการติดตามหลังปล่อยตัวเด็กและเยาวชน

เฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg, 1959, p.45-49) ปัจจัยจูงใจหรือปัจจัยที่เป็นตัวกระตุ้นในการทำงาน (Motivation Factors) และปัจจัยอนามัยหรือปัจจัยที่ช่วยลดความไม่พอใจในการทำงาน (Hygiene Factors) โดยผู้วิจัยได้เลือกมาใช้เป็นตัวแบบปัจจัยการปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์เตรียมความพร้อมก่อนปล่อย และการติดตามหลังปล่อยตัวเด็ก และเยาวชน ได้แก่ ปัจจัยความสำเร็จในการทำงาน ปัจจัยการได้รับการยอมรับ ปัจจัยความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ปัจจัยความรับผิดชอบ ปัจจัยนโยบายและการบริหาร ปัจจัยการบังคับบัญชา และการควบคุมดูแล ปัจจัยความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ปัจจัยความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ปัจจัยความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา และปัจจัยตำแหน่งงาน/ค่าตอบแทน เพื่อนำมาศึกษาปัจจัยความสำเร็จการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย และการติดตามหลังปล่อยตัวเด็ก และเยาวชนของนักสังคมสงเคราะห์ในสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชน

5. แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องการวัดผลลัพธ์ความสำเร็จสู่แนวปฏิบัติการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย และการติดตามหลังปล่อยตัวเด็กและเยาวชน

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กำหนดแผนปฏิบัติการรายปี พ.ศ. 2566 เพื่อเป็นกรอบการปฏิบัติงานให้ตอบสนองต่อความท้าทาย และการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ความต้องการของผู้รับบริการ โดยมุ่งเน้นการขับเคลื่อนเป้าหมายของหน่วยงานตามแผนปฏิบัติการ 3 เรื่อง ได้แก่ 1) พัทธกิจคุ้มครองเด็กเยาวชน และผู้เยาว์ในกระบวนการยุติธรรมให้เป็นมาตรฐานสากล 2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่าย และบูรณาการในการพิทักษ์คุ้มครองเด็ก เยาวชน และครอบครัว และ 3) พัฒนาขีดสมรรถนะขององค์กรให้มีมาตรฐานด้วยเทคโนโลยี และนวัตกรรม รวมทั้งเป็นเครื่องมือสำหรับผู้บริหารในการกำกับดูแล และติดตามผลการดำเนินงานของโครงการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ “เป็นองค์กรมาตรฐานสากลด้านการพิทักษ์คุ้มครองเด็ก และเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม” (กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2566) โดยใช้ตัวแบบแนวคิดเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย (Pre-Release) และการติดตามหลังการปล่อยตัวเด็กและเยาวชนแนวคิดการวัดผลลัพธ์ความสำเร็จเกี่ยวกับแนวปฏิบัติการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและการติดตามหลังการปล่อยตัวเด็กและเยาวชนของ (Berman, P., and McLaughlin, M. W, 1977) ที่กำหนดกรอบการพิจารณา ความสำเร็จการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย และการติดตามหลังการปล่อยตัวเด็กและเยาวชน ได้แก่ ด้านนโยบายสามารถนำไปปฏิบัติได้ ด้านกลุ่มเป้าหมายได้รับประโยชน์จากนโยบาย ด้านการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้อง และด้านความต่อเนื่องของกิจกรรม เป็นต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ประกอบด้วย

1.1 ประชากร ได้แก่ นักสังคมสงเคราะห์ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ จำนวน 77 แห่ง ประกอบด้วย สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 แห่ง และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด จำนวน 76 แห่ง จำนวน 116 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงานในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ จำนวน 77 แห่ง จำนวน 89 คน ซึ่งมาจากวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้ศึกษาได้คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อการศึกษาวิจัยค่าเฉลี่ยประชากรของ (Weiers, R. M., 2005, น.350) ที่ระดับความเชื่อมั่น (Confidence Interval) 95% ตามสัดส่วนหน่วยงานจากข้อมูลทำเนียบนักสังคมสงเคราะห์กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม

2. เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถาม จำนวน 4 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และแบบเติมคำ มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์ โดยใช้ตัวแบบแนวคิดและทฤษฎีสองปัจจัยของเฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg's Two-Factor Theory) ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับผลลัพธ์ความสำเร็จของแนวปฏิบัติในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย และการติดตาม

หลังปล่อยเด็กและเยาวชนของนักสังคมสงเคราะห์ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย (Pre-Release) และการติดตามหลังปล่อย (Post-release) อ้างอิงแนวคิดการวัดผลลัพธ์ความสำเร็จเกี่ยวกับแนวปฏิบัติจาก Berman, P., and McLaughlin, M. W., (1977) ตอนที่ 4 แบบสอบถามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยการปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและการติดตามหลังปล่อยเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยใช้แบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open-ended Questionnaire)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้มาจากการใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 86 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปในการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนาจากโปรแกรมสำเร็จรูป ประกอบด้วยค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ปัจจัยการปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์เตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและการติดตามหลังปล่อยเด็กและเยาวชน

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์เตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและการติดตามหลังปล่อยเด็กและเยาวชน ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ปัจจัยการปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์เตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและการติดตามหลังปล่อยเด็กและเยาวชน

ที่	ปัจจัยการปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1.	ปัจจัยความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	4.38	0.60	มาก
2.	ปัจจัยความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา	4.31	0.74	มาก
3.	ปัจจัยความรับผิดชอบ	4.29	0.58	มาก
4.	ปัจจัยความสำเร็จในการทำงาน	4.23	0.56	มาก
5.	ปัจจัยความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน	4.22	0.63	มาก
รวม		4.29	0.62	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยการปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์เตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและการติดตามหลังปล่อยเด็กและเยาวชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.29$, S.D. = 0.62) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ 1) ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.60) แสดงให้เห็นว่าสภาพแวดล้อมในการทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานส่งเสริมความร่วมมือและบรรยากาศที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน 2) ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ($\bar{x} = 4.31$, S.D. = 0.74) สะท้อนถึงความสัมพันธ์ที่ดีและการมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างนักสังคมสงเคราะห์กับ

บุคลากรที่เกี่ยวข้อง 3) ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ ($\bar{x} = 4.29$, S.D. = 0.58) ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักสังคมสงเคราะห์ตระหนักในหน้าที่และดำเนินงานด้วยความรับผิดชอบต่อเด็กและเยาวชนในกระบวนการ 4) ปัจจัยด้านความสำเร็จในการทำงาน ($\bar{x} = 4.23$, S.D. = 0.56) บ่งชี้ว่านักสังคมสงเคราะห์ประเมินตนเองว่าการทำงานบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด 5) ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ($\bar{x} = 4.22$, S.D. = 0.63) ตามลำดับ

2. ผลการดำเนินงานของนักสังคมสงเคราะห์ในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย และการติดตามหลังปล่อยตัวเด็กและเยาวชน

ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานของนักสังคมสงเคราะห์ในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและการติดตามหลังปล่อยตัวเด็กและเยาวชน ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการดำเนินงานของนักสังคมสงเคราะห์ในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย และการติดตามหลังปล่อยตัวเด็กและเยาวชนของนักสังคมสงเคราะห์ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ที่	ผลการดำเนินงานของนักสังคมสงเคราะห์	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1	ระดับกลุ่มเป้าหมายได้รับประโยชน์จากนโยบาย	4.20	0.57	มาก
2	การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้อง	4.02	0.54	มาก
3	นโยบายสามารถนำไปปฏิบัติได้	3.98	0.57	มาก
4	ความต่อเนื่องของกิจกรรม	3.83	0.64	มาก
รวม		4.01	0.58	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยการปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์เตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและการติดตามหลังปล่อยตัวเด็กและเยาวชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.01$, S.D. = 0.58) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ 1) ระดับกลุ่มเป้าหมายได้รับประโยชน์จากนโยบาย ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.57) สะท้อนว่านโยบายที่เกี่ยวข้องสามารถส่งต่อผลลัพธ์ที่ชัดเจนต่อเด็กและเยาวชนในกระบวนการ 2) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้อง ($\bar{x} = 4.02$, S.D. = 0.54) แสดงให้เห็นว่านักสังคมสงเคราะห์มีบทบาทในการส่งเสริมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเยาวชนและครอบครัว 3) นโยบายสามารถนำไปปฏิบัติได้ ($\bar{x} = 3.98$, S.D. = 0.57) บ่งชี้ถึงความเหมาะสมและความชัดเจนของนโยบายที่เอื้อต่อการดำเนินการในทางปฏิบัติ 4) ความต่อเนื่องของกิจกรรม ($\bar{x} = 3.83$, S.D. = 0.64) แสดงถึงข้อจำกัดในการติดตามหรือขาดการเชื่อมต่อกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอหลังปล่อยตัวเยาวชน ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยการปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและการติดตามหลังปล่อยตัวเด็กและเยาวชน พบว่า ปัจจัยการปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์เตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและการติดตามหลังปล่อยตัว

และเยาวชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.29$, S.D. = 0.62) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ 1) ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.60) แสดงให้เห็นว่าสภาพแวดล้อมในการทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานส่งเสริมความร่วมมือและบรรยากาศที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน 2) ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ($\bar{x} = 4.31$, S.D. = 0.74) สะท้อนถึงความสัมพันธ์ที่ดีและการมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างนักสังคมสงเคราะห์กับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง 3) ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ ($\bar{x} = 4.29$, S.D. = 0.58) ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักสังคมสงเคราะห์ตระหนักในหน้าที่ และดำเนินงานด้วยความรับผิดชอบต่อเด็กและเยาวชนในกระบวนการ 4) ปัจจัยด้านความสำเร็จในการทำงาน ($\bar{x} = 4.23$, S.D. = 0.56) บ่งชี้ว่านักสังคมสงเคราะห์ประเมินตนเองว่าการทำงานบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด 5) ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ($\bar{x} = 4.22$, S.D. = 0.63) ตามลำดับ

2. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานของนักสังคมสงเคราะห์ในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและการติดตามหลังปล่อยตัวเด็กและเยาวชน พบว่า ปัจจัยการปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์เตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและการติดตามหลังปล่อยตัวเด็กและเยาวชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.01$, S.D. = 0.58) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ 1) ระดับกลุ่มเป้าหมายได้รับประโยชน์จากนโยบาย ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.57) สะท้อนว่านโยบายที่เกี่ยวข้องสามารถส่งต่อผลลัพธ์ที่ชัดเจนต่อเด็กและเยาวชนในกระบวนการ 2) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้อง ($\bar{x} = 4.02$, S.D. = 0.54) แสดงให้เห็นว่านักสังคมสงเคราะห์มีบทบาทในการส่งเสริมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเยาวชนและครอบครัว 3) นโยบายสามารถนำไปปฏิบัติได้ ($\bar{x} = 3.98$, S.D. = 0.57) บ่งชี้ถึงความเหมาะสมและความชัดเจนของนโยบายที่เอื้อต่อการดำเนินการในทางปฏิบัติ 4) ความต่อเนื่องของกิจกรรม ($\bar{x} = 3.83$, S.D. = 0.64) แสดงถึงข้อจำกัดในการติดตามหรือขาดการเชื่อมต่อกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอหลังปล่อยตัวเยาวชนตามลำดับ

การอภิปรายผล

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ปัจจัยการปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย และการติดตามหลังปล่อยตัวเด็กและเยาวชน

1.1 ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของบรรยากาศการทำงานร่วมกันภายในองค์กรที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและการติดตามภายหลังปล่อยตัวเด็กและเยาวชน ความร่วมมือและความไว้วางใจระหว่างเพื่อนร่วมงานมีส่วนอย่างมากในการเสริมสร้างการตัดสินใจ การแบ่งปันข้อมูล และการสนับสนุนซึ่งกันและกัน ซึ่งล้วนเป็นพื้นฐานสำคัญของการทำงานในเชิงวิชาชีพ สอดคล้องกับ เสาวธาร โพธิ์กลัด (2560) เรื่องงานสังคมสงเคราะห์ในระบบงานยุติธรรมบทบาท หน้าที่ของนักสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรมเพื่อสร้างความปลอดภัยและความสงบสุขและลดความเหลื่อมล้ำของสังคมไทยภายใต้ยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรม ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ที่เน้นบทบาทของนักสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรมว่า ต้องทำงานร่วมกับนักวิชาชีพหลากหลายฝ่ายเพื่อประเมินและวางแผนช่วยเหลือเด็กและเยาวชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด การมีความสัมพันธ์ที่ดีในทีมจึงเป็นปัจจัย

สำคัญที่ช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพ และสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อการดูแลต่อเนื่องภายหลังปล่อยตัวได้อย่างเหมาะสม ทั้งยังสอดคล้องกับจรรยาบรรณของวิชาชีพที่ให้ความสำคัญต่อการทำงานร่วมกันอย่างมีมนุษยธรรมและความเคารพซึ่งกันและกัน

1.2 ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับผู้ได้บังคับบัญชา เป็นอีกประเด็นที่น่าสนใจ แม้ลักษณะงานของนักสังคมสงเคราะห์จะเน้น การปฏิบัติงานเชิงรายบุคคลหรือกลุ่ม แต่การมีทีมสนับสนุนที่อยู่ภายใต้การกำกับ เช่น เจ้าหน้าที่ช่วยงาน หรือผู้ปฏิบัติงานย่อมมี ผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงาน หากความสัมพันธ์กับผู้ได้บังคับบัญชามีความกลมเกลียวมีการสื่อสารที่ชัดเจน และมีความ ยึดหยุ่นในการทำงานร่วมกัน ย่อมส่งผลต่อความคล่องตัวในการดำเนินงาน สอดคล้องกับกมลพร กัลยาณมิตร (2562) ที่ชี้ให้เห็นว่า สัมพันธภาพในองค์กร โดยเฉพาะระหว่างหัวหน้ากับผู้ได้บังคับบัญชา มีผลอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของการดำเนินงานในสถานพินิจฯ ความเข้าใจ ความร่วมแรงร่วมใจ และบรรยากาศการทำงานที่ดีช่วยลดความตึงเครียด และส่งผลให้บุคลากรมีแรงจูงใจในการ ทำงาน เกิดความภาคภูมิใจต่อองค์กร ทั้งยังสร้างภาพลักษณ์ที่ดี และดึงดูดคนมีความสามารถเข้ามาร่วมงานได้ในระยะยาว

1.3 ปัจจัยด้านความสำเร็จในการทำงานสะท้อนให้เห็นถึงแรงจูงใจภายใน เช่น ความภาคภูมิใจในผลงาน ความรู้สึกถึง คุณค่าของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวเองและเยาวชน ตลอดจนการได้รับการยอมรับจากหน่วยงานหรือสังคม ซึ่งล้วนเป็น แรงผลักดันให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในสายงาน สอดคล้องกับวรภัทร รัตนพานิชย์ (2562) ที่ศึกษาแนวทางการติดตามเด็ก และเยาวชนในประเทศเนเธอร์แลนด์ ซึ่งเน้นการประเมินรายบุคคลและการจัดทำแผนฟื้นฟูแบบต่อเนื่อง ไม่สะดุด โดยเจ้าหน้าที่จะ มีบทบาทสำคัญในการวางแผน ให้คำปรึกษา และประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือเด็กและเยาวชนให้สามารถกลับไป ใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมั่นคง

1.4 ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างานความสัมพันธ์ที่ระหว่างหัวหน้าและผู้ได้บังคับบัญชามีผลโดยตรงต่อการได้รับ คำแนะนำ การสนับสนุนทรัพยากร และความชัดเจนในแนวทางการปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตาม การที่คะแนนในส่วนนี้ต่ำกว่าปัจจัย ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน อาจสะท้อนถึงช่องว่างของการสื่อสารในแนวดิ่ง หรือความคาดหวังที่อาจยังไม่สอดคล้องกัน ระหว่างนโยบายระดับบนกับการปฏิบัติจริงในภาคสนาม สอดคล้องกับกมลพร กัลยาณมิตร (2562) ที่ระบุว่า ความสำเร็จในการ ดูแลและฟื้นฟูเด็กและเยาวชนขึ้นอยู่กับการทำงานเป็นทีมภายใต้นโยบายที่ชัดเจน และการมีหัวหน้างานที่เข้าใจ สนับสนุน และ ร่วมมือกับผู้ได้บังคับบัญชาอย่างจริงจัง ทำให้เกิดบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน รวมทั้งส่งเสริม สุขภาพจิตที่ดีของบุคลากร ซึ่งสุดท้ายจะนำไปสู่ความสำเร็จของงานโดยรวมในองค์กรได้อย่างยั่งยืน

2. ผลการดำเนินงานของนักสังคมสงเคราะห์ในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและการติดตามหลังปล่อยตัวเด็กและเยาวชน

2.1 ระดับกลุ่มเป้าหมายได้รับประโยชน์จากนโยบาย สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิผลของการดำเนินงานเชิงนโยบายใน ระดับภาคสนาม โดยเฉพาะในบริบทของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งกลุ่มเป้าหมายหลักอย่างเด็กและเยาวชน สามารถเข้าถึงและได้รับประโยชน์จากมาตรการต่าง ๆ อย่างเป็นรูปธรรม ไม่ว่าจะเป็นด้านการฟื้นฟูพฤติกรรม การสนับสนุนใน ด้านการศึกษา อาชีพ หรือการปรับตัวเพื่อกลับคืนสู่สังคม การรับรู้และรับประโยชน์โดยตรงจากนโยบายบ่งชี้ถึงการถ่ายทอด นโยบายสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับเสาวธาร์ โพธิ์กลัด (2560) ที่เน้นบทบาทของนักสังคมสงเคราะห์ในการลดความ เหลื่อมล้ำและเสริมสร้างความปลอดภัยในสังคม ทั้งยังสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการกรมพินิจฯ ปี 2566 ที่มุ่งเน้นการคุ้มครองเด็ก ตามมาตรฐานสากล การมีส่วนร่วมของเครือข่าย และการพัฒนาองค์กรด้วยเทคโนโลยี ซึ่งทั้งหมดนี้ช่วยให้การทำงานสามารถ ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างแท้จริง และนำไปสู่การลดการกระทำผิดซ้ำในระยะยาว

2.2 การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้อง การดำเนินงานของนักสังคมสงเคราะห์มีอิทธิพลต่อการสร้างการเปลี่ยนแปลงทั้งในตัวเองและในปัจจัยแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว ชุมชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการฟื้นฟู ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้ย่อมไม่เกิดขึ้นโดยลำพัง หากขาดการทำงานเชิงรุกและต่อเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด สอดคล้องกับวรภัทร รัตนาวณิช (2562) สนับสนุนแนวคิดนี้ โดยชี้ให้เห็นว่าระบบการดูแลภายหลังปล่อยตัวในประเทศเนเธอร์แลนด์ประสบความสำเร็จในการลดการกระทำผิดซ้ำ ผ่านการใช้เครื่องมือประเมินความเสี่ยง การวางแผนบำบัดเฉพาะราย และการให้คำปรึกษาอย่างเป็นระบบ โดยอิงจากข้อมูลด้านจิตสังคมของแต่ละคน

2.3 นโยบายสามารถนำไปปฏิบัติได้ ชี้ให้เห็นถึงความชัดเจนและความสอดคล้องของนโยบายที่สามารถนำมาใช้ในบริบทจริงของสถานพินิจฯ ได้โดยไม่เกิดความคลาดเคลื่อนมากนัก ทั้งนี้ ยังสะท้อนถึงศักยภาพของนักสังคมสงเคราะห์ ในการตีความและประยุกต์ใช้นโยบายให้สอดคล้องกับข้อจำกัดของแต่ละพื้นที่ ซึ่งถือเป็นทักษะเชิงบริหารและ การจัดการเชิงยุทธศาสตร์ที่จำเป็นต่อการทำงานในภาคปฏิบัติ สอดคล้องกับกมลพร ภัลลณมิตร (2562) และวรภัทร รัตนาวณิช (2562) แสดงให้เห็นว่านโยบายด้านการคุ้มครองเด็กและเยาวชนสามารถนำไปใช้ในสถานพินิจฯ ได้จริง โดยมีความชัดเจน สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ และเอื้อต่อการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ สะท้อนถึงความสามารถของนักสังคมสงเคราะห์ในการตีความนโยบาย ประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับข้อจำกัด และบริหารจัดการในเชิงยุทธศาสตร์

2.4 ความต่อเนื่องของกิจกรรม การดำเนินกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย และการติดตามหลังปล่อยตัว ไม่ได้หยุดเพียงแค่ช่วงเวลาสั้น ๆ แต่มีการวางระบบที่เน้น การต่อเนื่อง เช่น การให้คำปรึกษาหลังปล่อย การเชื่อมโยงกับครอบครัว ชุมชน และหน่วยงานภายนอก การที่กิจกรรมสามารถดำเนินต่อเนื่องได้สะท้อนถึงความยั่งยืนในการดำเนินงาน และแสดงให้เห็นถึงการทำงานที่ไม่ขาดตอน ซึ่งมีผลโดยตรงต่อโอกาสในการกลับไปกระทำผิดซ้ำ สอดคล้องกับพนัส ศรีไชยบาล (2562) แนวคิดเรื่องความต่อเนื่องของกิจกรรม ในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและการติดตามหลังปล่อย โดยพบว่า แนวทางที่เน้นความต่อเนื่อง เช่น การเชื่อมโยงกับครอบครัว ชุมชน และเครือข่ายหน่วยงานต่าง ๆ ช่วยลดโอกาสในการกระทำผิดซ้ำ และสะท้อนถึงระบบที่ยั่งยืน ไม่ใช่เพียงมาตรการชั่วคราว ทั้งยังชี้ให้เห็นว่าหากมีการวางระบบส่งต่อที่ชัดเจน การเตรียมความพร้อมและการติดตามผลหลังปล่อยสามารถเกิดประสิทธิผลได้จริงในระยะยาว

ข้อค้นพบ หรือองค์ความรู้ใหม่

การวิจัยนี้มีข้อค้นพบใหม่ คือ การทำงานให้ประสบผลสำเร็จได้นั้นจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการมอบหมาย การปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงการทำงานเป็นทีมและได้รับการส่งเสริมจากเครือข่าย มีการทำงานอย่างเป็นระบบเกิดการส่งเสริม สนับสนุนภารกิจเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและการติดตามหลังปล่อยตัวเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและศูนย์ฝึกและอบรม นานโยบายและแผนปฏิบัติการประจำปีมาบริหารในการทำงาน รวมทั้งมีโอกาสนำเสนอพัฒนาทักษะของนักสังคมสงเคราะห์อย่างต่อเนื่องทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างราบรื่น และมีการประสานขอรับการสนับสนุนให้เครือข่าย ไม่ว่าจะเป็นด้านอาชีพ ด้านการศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน โดยมีเด็กและเยาวชนกับผู้ปกครองให้ความยินยอมและเห็นชอบพัฒนากระบวนการเตรียมความพร้อมและติดตามหลังปล่อยตัวเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวเด็กและเยาวชนให้กลับคืนสู่สังคมอย่างยั่งยืน ควรดำเนินการบนพื้นฐานของการมอบหมายบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสมกับศักยภาพและความสามารถเฉพาะตัวของแต่ละคน พร้อมทั้งพิจารณาผลงานและความประพฤติอย่างเป็นธรรมและโปร่งใส การเสริมสร้างทักษะการทำงานเป็นทีมและการสนับสนุนด้านจิตใจควรได้รับความร่วมมือจากทั้งเจ้าหน้าที่ ครอบครัว และเครือข่ายในชุมชน โดยนักสังคมสงเคราะห์ควรมีบทบาทร่วมกับครอบครัวในการวางแผนช่วยเหลืออย่างเหมาะสมกับปัญหาและความต้องการเฉพาะของแต่ละกรณี เพื่อให้เยาวชนสามารถปรับตัวและใช้ชีวิตร่วมกับครอบครัวและสังคมได้อย่างกลมกลืน นโยบายควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกระบวนการฟื้นฟูผ่านกิจกรรมหลากหลาย เช่น การเตรียมความพร้อมครอบครัว, การปฐมนิเทศ, การให้ความรู้และคำปรึกษา (Family Education and Counseling), กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ (Walk Rally) และการบำบัดแบบครอบครัว (Family Therapy) ควรจัดกิจกรรมเหล่านี้อย่างต่อเนื่องทุกเดือน เพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำและผลักดันให้เกิดผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่วางไว้ ทั้งในด้านพฤติกรรม การปรับตัว และความยั่งยืนของการกลับคืนสู่สังคมอย่างแท้จริง

1.2 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์เชิงปฏิบัติ

- 1) ด้านความรับผิดชอบ การที่เจ้าหน้าที่ได้ปฏิบัติงานและมีหน้าที่ความรับผิดชอบที่เหมาะสมกับตนเองโดยความรับผิดชอบ และอำนาจจากการเป็นผู้บังคับบัญชาจะทำให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน
- 2) ด้านลักษณะงาน ปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์จะมีแรงจูงใจในการทำงานมากขึ้นเมื่อได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติ ตรงกับความรู้ความสามารถตามสภาพปัญหาความจำเป็นเฉพาะรายอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาปรับเปลี่ยนฟื้นฟูสมรรถภาพและดึงทรัพยากรเข้ามาสนับสนุน รวมถึงให้การสนับสนุนด้านการประสานงานงานตามความจำเป็น
- 3) ด้านความมั่นคงในการปฏิบัติงาน นักสังคมสงเคราะห์จากสถานพินิจฯ มีการส่งต่อข้อมูล จัดหาสถานประกอบการที่อยู่อาศัยให้กับเครือข่าย มีการประสานขอรับการสนับสนุนให้เครือข่าย ไม่ว่าจะเป็นด้านอาชีพ ด้านการศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน โดยมีเด็กและเยาวชน กับผู้ปกครองให้ความยินยอมและเห็นชอบ พัฒนาระบบการเตรียมความพร้อมและติดตาม
- 4) ด้านสภาพการปฏิบัติงาน การมีสภาพเหมาะสมในการทำงานสามารถเพิ่มแรงจูงใจในการทำงานได้เป็นอย่างดี โดยมีการทำงานมีการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายการดำเนินการต่าง ๆ ต้องอาศัยการสร้างสัมพันธภาพ การทำความเข้าใจและความร่วมมือของทุกฝ่าย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 งานวิจัยนี้ควรศึกษาต่อยอด โดยทำการวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่กับการแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์ในการวิจัยเชิงปริมาณไปด้วย เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เป็นต้น เพื่อทราบและเข้าใจถึงข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยการปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและการติดตามหลังปล่อยตัวเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนประเทศไทย นอกเหนือจากคำถามในแบบสอบถาม

2.2 เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบในมุมมองอื่นเพิ่มเติม งานวิจัยนี้ควรต่อยอดศึกษาเปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและการติดตามหลังปล่อยตัวเด็กและเยาวชนตามศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนระดับภาค เนื่องจากขั้นตอนกระบวนการมีความแตกต่างกันโดยทำควบคู่กับการวิจัยเชิงคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2565). *แนวทางการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและติดตามสงเคราะห์ช่วยเหลือภายหลังปล่อย*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงยุติธรรม.
- กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2566). *แผนปฏิบัติการราชการรายปี พ.ศ. 2566 ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน*. กระทรวงยุติธรรม.
- กมลพร กัลยาณมิตร. (2562). การนำนโยบายการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนไปปฏิบัติในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสมุทรสาคร. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.
- พนัส ศรีชัยบาล. (2562). *การเตรียมความพร้อมก่อนการพิจารณาคดีสำหรับเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวและผู้ปกครองของบุคลากรและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ยุทธชัย ดวงสวัสดิ์. (2566). ปัญหาการก่ออาชญากรรมของเด็กและเยาวชนกับมาตรการลงโทษ. *วารสารวิชาการนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 11(1), 123–136. .
- วรภัทร รัตนพานิชย์. (2562). กระบวนการติดตามเด็กและเยาวชนกระทำผิดภายหลังออกจากกระบวนการยุติธรรม. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 45(1), 366–394.
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2567). *สถิติการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน*. สืบค้นเมื่อ 18 ธันวาคม 2567, จาก https://admin.djop.go.th/public/Stat_festica/2567.pdf
- ศศิกันต์ พุ่มแก้ว. (2565). ปัจจัยที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด: ศึกษาเฉพาะกรณีเยาวชนที่ศาลมีคำพิพากษาให้เข้ารับการฝึกอบรมภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนแห่งหนึ่ง. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2565). *แนวทางการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและติดตามสงเคราะห์ช่วยเหลือภายหลังปล่อย*. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม.
- เสาวธาร โพธิ์กลัด. (2560). *งานสังคมสงเคราะห์ในระบบงานยุติธรรม: บทบาท หน้าที่ของนักสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรมเพื่อสร้างความปลอดภัยและความสงบสุข และลดความเหลื่อมล้ำของสังคมไทยภายใต้ยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรม ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579)*. สืบค้นเมื่อ 18 ธันวาคม 2567, จาก https://socadmin.tu.ac.th/uploads/socadmin/file_research/research_Split/7.pdf
- Berman, P., and McLaughlin, M. W. (1977). *Factors affecting implementation and continuation: M.W. Federal programs supporting education change*.

Herzberg, F., Bernard, M., and Barbara, B. S. (1959). *The motivation to work*. New York: John Wiley and Sons.

Merton, R. K. (1938). Social structure and anomie. *American Sociological Review*, 3(5), 672–682.

Weiers, R. M. (2005). *Research methods in education and psychology: Integrating diversity with quantitative and qualitative approaches*. (6th ed.). Pearson Education.